

EDUCATION/PEDAGOGY

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.8.1>

WYKORZYSTANIE AUTENTYCZNYCH TEKSTÓW W NAUCE JĘZYKA OBCEGO (NA PRZYKŁADZIE JĘZYKA GAGAUZSKIEGO)

Fedora Arnaut

*kandydat nauk filologicznych, docent Katedry Turkologii
Dydaktyczno-Naukowego Instytutu Filologii
Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego imienia Tarasa Szewczenki (Kijów, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0001-7291-0239
tudoraarnaut6@gmail.com*

Kateryna Teleshun

*kandydat nauk filologicznych, docent Katedry Turkologii
Dydaktyczno-Naukowego Instytutu Filologii Kijowskiego Narodowego Uniwersytetu imienia Tarasa
Szewczenki (Kijów, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0003-0091-8252
katerinna2002@yahoo.com*

Adnotacja. Artykuł bada rolę autentycznych tekstów w nauczaniu języka gagauskiego jako języka obcego i przedstawia wytyczne dotyczące ich używania. Przedstawiono klasyfikację autentycznych materiałów, uwzględniono funkcje, które pełnią, podkreślono ich zalety jako cennego zasobu do nauczania i samodzielnej pracy uczniów. Szczególny nacisk kładzie się na określenie celów wykorzystania autentycznych materiałów i wyniku ich systematycznego wykorzystania w nauczaniu języka gagauskiego. Stosowanie autentycznych materiałów jest konieczne na wszystkich etapach nauczania języka obcego we wszystkich rodzajach mowy, ponieważ to autentyczne teksty pozwalają na obcowanie z naturalnym środowiskiem językowym, zapoznają studentów z kulturą i codziennym życiem ludzi, dla których ten język jest językiem ojczystym, tworzą międzykulturowe kompetencje komunikacyjne wśród przyszłych nauczycieli języka gagauskiego.

Słowa kluczowe: język gagauski, teksty autentyczne, aktywność komunikacyjna, czytanie, nauczanie języka obcego, aspekty autentyczności tekstu edukacyjnego.

USING AUTHENTIC TEXTS WHILE LEARNING A FOREIGN LANGUAGE (ON THE EXAMPLE OF THE GAGAUZ LANGUAGE)

Fedora Arnaut

*PhD, Associated Professor of the Department of Turkology
Educational and Scientific Institute of Philology
Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0001-7291-0239
tudoraarnaut6@gmail.com*

Kateryna Teleshun

*PhD, Associated Professor of the Department of Turkology
Educational and Scientific Institute of Philology
Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0003-0091-8252
katerinna2002@yahoo.com*

Abstract. The article examines the role of authentic texts in teaching the Gagauz language as a foreign language. A classification of authentic materials is presented, while the functions they perform are considered, and their advantages as a valuable resource for teaching and independent work of students are highlighted. Methodological recommendations for the use of authentic materials are given. Particular attention is paid to determine the goals of using the authentic materials and the results of their systematic use in learning the Gagauz language. The use of authentic materials is necessary at all stages of learning a foreign language in all types of speaking activities, because the authentic texts are what allows you to join the natural language environment, introduce students to the culture and everyday life of the people for whom this language is native, and form students - future teachers of Gagauz language intercultural communicative competence.

Key words: Gagauz language, authentic texts, communicative activity, reading, learning a foreign language, aspects of the authenticity of the educational text.

ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ ТЕКСТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (НА ПРИКЛАДІ ГАГАУЗЬКОЇ МОВИ)

Федора Арнаут

кандидат філологічних наук, доцент кафедри тюркології

Навчально-наукового інституту філології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0001-7291-0239

tudoraarnaut6@gmail.com

Катерина Телешун

кандидат філологічних наук, доцент кафедри тюркології

Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету

імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0003-0091-8252

katerinna2002@yahoo.com

Анотація. У статті досліджується роль автентичних текстів у навчанні гагаузької мови як іноземної та наводяться методичні рекомендації щодо їх використання. Подається класифікація автентичних матеріалів, розглядаються функції, які вони виконують, виділяються їхні переваги як цінного ресурсу для викладання та самостійної роботи студентів. Особлива увага приділяється визначенню цілей використання автентичних матеріалів та результату їх систематичного використання у навчанні гагаузької мови. Застосування автентичних матеріалів необхідне на всіх етапах навчання іноземної мови у всіх видах мовленнєвої діяльності, адже саме автентичні тексти дозволяють долучитися до природного мовного середовища, знайомлять студентів з культурою й повсякденним життям народу, для якого ця мова є рідною, формують у студентів – майбутніх учителів гагаузької мови міжкультурну комунікативну компетентність.

Ключові слова: гагаузька мова, автентичні тексти, комунікативна активність, читання, викладання іноземної мови, аспекти автентичності навчального тексту.

Вступ. У зв'язку з тим, що гагаузька мова в Україні знаходиться на межі зникнення, актуальним є викладання рідної для цього народу мови як предмету в школах, а також вивчення гагаузької мови як іноземної у вищих навчальних закладах. Останнім часом у викладанні іноземної мови особлива увага зосереджена на автентичних текстах, за допомогою яких можна збагатити словниковий запас, опрацювати термінологічний апарат, граматичні структури та синтаксис, навчити розумінню тексту на слух тощо.

Отже, актуальність цього дослідження зумовлена, з одного боку, потребою в постійному оновленні та впровадженні в освітній процес засобів навчання, з іншого, – недостатньою розробленістю питання використання автентичних текстів під час вивчення гагаузької мови.

Дослідники неодноразово вказували на важливість роботи з автентичними матеріалами під час вивчення іноземної мови, зокрема даною проблематикою займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як Ю.І. Веклич, Є. М. Верещагін, Г. Є. Виборов, Г. П. Мільруд, В. П. Наталин, Є. В. Носонович, Є. І. Пассов, Л. П. Пуховська, Н. К. Скляренко, Ю. Є. Прохоров, В.Ю. Парашук, О. М. Шерстюк, В. Werner, Н.О. Hohmann, В. Rüschoff, Ch. Edelhoff, McDonough та інші. Однак, не існує єдиної думки про те, який текст можна вважати автентичним у методичному плані й дискусія про різні види автентичності продовжується. Деякі автори розділяють автентичні матеріали, що використовуються при навчанні іноземної мови, на автентичні та навчально-автентичні. Автентичні матеріали – це матеріали, взяті з оригінальних джерел, які характеризуються природністю лексичного наповнення і граматичних форм, ситуативною адекватністю використовуваних мовних засобів, ілюструють випадки автентичного слововжитку, і хоча й не призначені спеціально для навчальних цілей, але можуть бути використані під час навчання іноземної мови (Носонович, 1999: 21). На думку деяких вчених допускається методична обробка тексту, не порушуючи його автентичності, як і спеціальне складання тексту в навчальних цілях. Вважається, що такі матеріали сприяють підвищенню мотивації у студентів, дозволяючи їм отримувати інформацію з першоджерел з високим ступенем наочності. Володіючи високим дидактичним потенціалом, автентичні матеріали сприяють формуванню у студентів комунікативної компетенції (Коротка, 2018:125). Треба зазначити що О. В. Белкіна, І. Н. Дмитрусенко та О. В. Кравцова також дотримуються цієї думки стверджуючи, що такі матеріали дають можливість реалізовувати комунікативний підхід до навчання дорослих, який, на думку авторів, є «найбільш ефективним методом навчання даної категорії слухачів» (Белкіна та ін., 2014: 79).

Мета статті – висвітлити місце і роль автентичних матеріалів у навчанні гагаузької мови як іноземної.

Основна частина. Гагаузи є народом, коріння якого сягає до давніх тюркських племен, що мешкали в Причорномор'ї, таких як половці, печеніги, узи, кумани тощо (Губогло М.Н., 1967). Гагаузи впродовж століть розвивали свою мову лише в усній формі, передаючи з покоління в покоління багатство мови й цінності духовної та матеріальної культури.

З офіційним прийняттям абетки на кирилиці у 1957 році у гагаузів з'явилася можливість вивчати рідну мову в школі. На жаль, вивчення гагаузької мови тривало недовго. Із набуттям незалежності Молдови

гагаузи АТУ Гагаузія (Молдова) перейшли на латинську графіку у 1996 році й почали активно вивчати гагаузьку мову як у школах так і у вищих начальних закладах. В Україні з 1992 року гагаузька мова увійшла до шкільної програми у місцях компактного проживання гагаузів (у 6 селах Одеської області), і спочатку викладалася як вибіркового предмету, а з переходом у 2008 році на латинську графіку гагаузька мова почала вивчатися як предмет. Однак, слід зазначити, що гагаузька мова в школах викладається лише 2 рази на тиждень і цього катастрофічно мало.

Необхідність розширення вивчення гагаузької мови та підготовки вчителів була продиктована часом і в 2016 році на кафедрі тюркології Навчально-наукового інституту філології КНУ ім. Тараса Шевченка відкрилася спеціальність «Гагаузька мова та література»; у 2018 році вона розширила свої обрії й отримала назву «Гагаузька мова та література, англійська мова». На цю спеціальність мали змогу вступати абітурієнти як гагаузького походження, так і ті, для кого ця мова є іноземною. Тож, вперше перед викладачами-тюркологами постало завдання викладати гагаузьку мову студентам, для яких ця мова є іноземною, у зв'язку з чим виникла нагальна потреба у підборі відповідного навчального матеріалу. Серед цього матеріалу одними з основних були автентичні друковані тексти, відео- та аудіоматеріали, адже навчання іноземній мові як спеціальності, містить у собі оволодіння студентами такими видами діяльності, як мовлення, аудіювання, читання та писання. Необхідність використання автентичних текстів викликана рядом цілком обґрунтованих причин. Автентичні матеріали створюють ілюзію залучення до природного мовного середовища, надають інформацію про реальні події та ситуації, знайомлять студентів з культурою й повсякденним життям народу, мова якого вивчається. При використанні свіжих джерел ця інформація завжди є більш актуальною, ніж та, яка міститься в навчальних посібниках, що підвищує мотивацію студентів до вивчення іноземної мови. Такі матеріали запозичуються безпосередньо з повсякденної комунікативної практики носіїв мови і тому містять найбільш вживані мовні та мовленнєві засоби, специфічну термінологію, професійні жаргонізми, афоризми, ідіоми та фразеологічні одиниці, особливі моделі побудови словосполучень і речень. Також корисним є те, що студенти, стикаючись із соціокультурними й лінгвістичними аспектами мови, що вивчається, отримують можливість порівнювати та аналізувати, знаходити подібності та відмінності у двох мовах і культурах.

Слід підкреслити, що в процесі навчання іноземної мови одним із важливих видів мовленнєвої діяльності є читання. Читання іноземною мовою автентичних текстів, газет, журналів, навчальних, профільних та наукових текстів, художньої літератури, стимулює складні мисленнєві операції, занурює в мовне середовище, розширює кругозір і збагачує словниковий запас. Залежно від етапу навчання та рівня мови використовуються різні текстовий матеріал, від простих текстів, коли учень читає по фразі, до читання довгих, складних текстів професійного характеру, насичених термінологічними одиницями. Таким чином, по мірі оволодіння мовою, характер і складність текстів змінюється й від простих навчальних матеріалів переходять до адаптованих та автентичних. Варто зазначити, що завданням у навчанні читання текстів гагаузькою мовою є не тільки вміння швидко читати та аналізувати навчальні та профільні тексти, статті в газеті чи в журналі, художні твори тощо на заняттях, але й під час домашнього читання. Для викладачів кафедри тюркології, яка вперше в Україні почала викладати гагаузьку мову як іноземну, підготовка підручників і словників була першочерговим завданням^{1*}.

Через брак навчальних матеріалів використовувалися також підручники гагаузькою мовою, підготовлені для учнів загальноосвітніх шкіл².

Під час підготовки навчальних матеріалів ми опиралися на класифікацію В.П. Наталина, який висвітлює такі змістовні аспекти автентичності навчального тексту як: культурологічний, інформативний, ситуативний, національної ментальності, реактивний, оформлення й автентичність навчальних завдань до текстів (Наталин, 1999: 11–12).

¹ Синтаксис гагаузької мови: метод. рекомендації (для студентів напрямку підготовки 014 – середня освіта освітнього ступеня бакалавр освітньо-професійної програми «Гагаузька мова і література») / Упорядн. І.Л. Покровська, Г.Ю. Спотар-Аяр. К. : ВПЦ «Київський університет», 2020. 16 с.; Арнаут Ф.І., Пишньоха О.А., Покровська І.Л. Виробничо-педагогічна практика з викладання гагаузької мови і літератури (для студентів напрямку підготовки 014 – середня освіта освітнього ступеня «Бакалавр» освітньо-професійної програми «Гагаузька мова і література»). (Методична розробка) 14 с.; Покровська І.Л., Спотар-Аяр Г.Ю. Функціонально-семантичне поле мети в гагаузькій мові. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія Філологія*, 2020. Вип. 23. С. 184–192.; Арнаут Ф. І., Телешун К.О. Гагаузько-український розмовник (для студентів 1–2 року навчання ОС «Бакалавр»). Київ–Чернівці «Букрек», 2018. 64 с.

² Şen alfavit» Весела абетка) (hazırladı O.S. Kulaksız), редактор Арнаут Ф.І Чернівці. Букрек. 2008.; *Tekstlär (3–4 klaslar için)*. (Тексти для 3–4 класів) (hazırladı O.S. Kulaksız), редактор Арнаут Ф.І. Чернівці. Букрек. 2009.; “Aazdan kurs”. 1 klas. (Усний курс для 1 класу). (підготували Ф. Арнаут, О. Кулаксіз, М. Щербань, ...) Чернівці. Букрек. 2010. 66 с.; О. Кулаксіз, Ф. Арнаут, Т. Бучацька, *Gagauz Dili. Bukvalik. 2-ci klas.* (Гагаузька мова. Буквар. 2 клас) (гагаузькою мовою). Підручник для 2 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Чернівці : Букрек, 2012. 136 с.; Кулаксіз, Ф. Арнаут, Т. Бучацька, М. Дімова. Гагаузька мова для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою. Підручник для 2 класу. Ч. : Вид-во «Букрек», 2014. 136 с.; О. Кулаксіз, Ф. Арнаут, А. Казак. Гагаузька мова для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою. Підручник для 4 класу. Ч.: Вид-во «Букрек», 2015. 136 с.; Н. Курогло, Л. Великсар, І. Кіор. Гагаузька мова для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою. Підручник для 8 класу. Ч. : Вид-во «Букрек», 2016. 176 с.; Н. Курогло, Л. Великсар, А. Мілков. І. Кіор. Гагаузька мова для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою. Підручник для 9 класу. Ч. : Вид-во «Букрек», 2017. 176 с.; Л. Великсар, Н. Курогло, І. Кіор., А. Мілков. Гагаузька мова для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою. Підручник для 10 класу. Ч. : Вид-во «Букрек», 2018. 152с.; Н. Курогло, І. Кіор, А. Мілков, П. Драганов. Гагаузька мова (рівень стандарту) для загальноосвітніх навчальних закладів. Підручник для 11 класу. Ч. : Вид-во «Букрек», 2019. 144 с.

Культурологічна автентичність полягає у тому, що тексти, котрі розповідають про історію країни, мова якої вивчається, про її столицю, визначні місця, про її традиції, культуру тощо сприяють розширенню світогляду студента й одночасно є засобом вивчення мови. Інформативна автентичність визначається тим, що кожен природний текст має в собі будь-яку нову інформацію, яка зацікавить читача. Ситуативна автентичність припускає природність ситуації, яка пропонується як навчальна ілюстрація, інтерес до запропонованої теми і природне емоційне обговорення її студентом на занятті. Текст складається таким чином, щоб читач або слухач могли впізнати в ньому знайомий їм у повсякденному житті тип тексту. Це особисті листи, анекдоти, жарти, статті з газет тощо. При відборі автентичного тексту не можна забувати про національну специфіку тієї країни, мова якої вивчається. Спроба відобразити типову для життя носіїв мови ситуацію не завжди може бути адекватно сприйнята читачем чи слухачем. Це стосується тих випадків, коли автор тексту і читач є представниками зовсім різних за своєю суттю культур, різнорідних соціальних стереотипів і цінностей. При підборі навчального тексту йому потрібно надавати здатність викликати у студента автентичний емоційний, розумовий і мовний відгук. Реактивна автентичність досягається різноманітними засобами, наприклад, окличні речення, вигуки, риторичні питання, підсилювальні конструкції, оцінні слова надають автентичному тексту виразність, емоційну забарвленість, викликають інтерес у читача чи слухача. Важливу роль відіграє автентичність оформлення тексту. У сучасних підручниках з іноземної мови навчальні тексти часто супроводжуються малюнками, схемами, географічними картами, діаграмами, що наближує їх до аналогічних за змістом текстів, які існують у позанавчальному середовищі. В аудіотексті важливим є звуковий ряд: шум транспорту, розмови перехожих, дзвінки телефону, музика тощо (Н.С. Дмитренко, 2020: 108–109).

При доборі методичного матеріалу особлива увага приділялася таким основним аспектам: методична складова (доступність тексту, відповідність конкретним завданням навчання, методична ефективність); структурна частина (композиційні та мовні характеристики тексту: особливості його структури, взаємозв'язок елементів, лексико-граматичне оформлення, адекватність мовних засобів у конкретному контексті); змістовна (природність, інформативність, цікавість).

Під час навчання використовувалися переважно автентичні друковані тексти з АТУ Гагаузія (Молдова), такі як афіші, меню, газети й журнали, аудіо- та відеоматеріали (програми новин та телебачення).

Дослідники зазначають, що автентичні матеріали «можуть служити основою для організації рольових ігор, дискусій, проектів, презентацій; розвитку навичок опису, пояснення і обміну інформацією» (Коротка, 2018:2). Так, зокрема під час підготовки до навчально-виробничої практики, на матеріалі автентичних текстів, зокрема художніх та публіцистичних, студенти вчилися готувати презентації та проекти уроків для шкіл, де гагаузька мова викладається як мова національної спільноти, а також навчальні рольові ігри.

При роботі з «інформативними та ситуативними» автентичними текстами використовувалися матеріали з гагаузької інтернет-газети “Ana sözü” (Рідне слово). На матеріалі цієї газети студенти мали змогу аналізувати діалоги, зразки публіцистичного стилю гагаузької мови, складати питання до зазначених матеріалів, поповнювати свій словниковий запас.

Для того щоб максимально наблизити мову студентів до повсякденної та літературної норми суспільства, мову якого вони вивчають та ознайомити їх з літературним художнім стилем, на заняттях використовувалися літературні твори таких авторів, як Н. Бабогло, Г. Гайдаржи, Т. Занет, К. Васіліогло, С. Булгар, С. Курогло, Д. Карачобан, М. Кьосе та ін. Після прочитання коротких оповідань в літературних журналах гагаузькою мовою, таких як “Sabaа yıldızı”, «Айна», “Gagoguz” та ін., студенти навчалися складати письмові твори на основі прочитаного. Також такі матеріали дали можливість робити аналіз оповідання, складати його план, виокремивши основні думки, розповідати текст від імені головного героя. Результатом цього стала літературно-критична дискусія в аудиторії гагаузькою мовою, завдяки якій студенти не тільки оцінили результат прочитаного, а й змогли вдосконалити свої мовленнєві навички. Важливо зазначити, що при використанні автентичних текстів такого типу можна було простежити не лише розвиток мовленнєвого компонента а й високу мотивацію студентів, що є важливим для отримання ефективного результату. Для кращого засвоєння автентичного матеріалу студентам було запропоновано перекласти ці тексти з гагаузької мови на українську.

Щодо обсягу текстів для читання, то тут існують різні точки зору. Однак більшість дослідників вважає, що обсяг тексту залежить від виду читання та від місця роботи з цим текстом. Для роботи в аудиторії пропонується використовувати тексти малого та середнього обсягу (від 0,5 сторінки і до 1–1,5 сторінки). Тексти для самостійного позааудиторного читання мають значно більший обсяг, приблизно 3–4 сторінки (Єременко І.І., 2013).

Відповідно до методичних вимог було підготовлено матеріал для домашнього читання гагаузькою мовою³, що допомагає формувати уміння читати незнайомий автентичний текст без сторонньої допомоги.

Усі зразки автентичних текстів, які використовувалися нами на уроках, є не лише яскравим предметом лінгвістичного та контрастивного аналізу, що сприяє розвитку пізнавальних та дослідницьких навичок студентів, а також основою для розвитку та вдосконалення комунікативно-дискусійних умінь на основі отриманих знань, що викликають дискусію з елементами роздумів, тверджень, суперечок та переконань.

³ Збірка текстів для домашнього читання з гагаузької мови для (для студентів 2–3 року навчання ОС «Бакалавр») / Покровська І.Л., Телешун К.О. Київ, 2017. С. 67.

Висновки. Виходячи з вищезазначеного можна так коротко охарактеризувати вимоги, яким повинен відповідати навчальний автентичний матеріал, призначений для формування іншомовної особистості студента на заняттях з гагаузької мови: природність пропонувананих ситуацій; відображення особливостей культури та національної ментальності носіїв мови; адекватність мовленнєвих засобів, що використовуються в запропонуваній ситуації; використання автентичної лексики, фразеології; інформаційна та емоційна насиченість. За допомогою таких матеріалів студенти набувають нових мовних, країнознавчих і соціолінгвістичних навичок, досліджують культурні цінності носіїв мови, формується їхня соціокультурна компетенція, активізується асоціативна пам'ять та пізнавальна діяльність, формується багаж знань для подальшого викладання гагаузької мови в школах.

Відтворення в текстах реальних життєвих ситуацій сприяє підвищенню інтересу до вивчення гагаузької мови як іноземної, забезпечує зв'язок навчального матеріалу з природним соціальним контекстом, є оптимальним засобом навчання культури народу, мова якої вивчається, вчить студентів обговорювати матеріал, вступати в дискусію тощо.

Список використаних джерел:

1. Белкина О. В., Дмитрусенко И. Н., Кравцова Е. В. Особенности применения коммуникативного подхода при обучении иностранному языку взрослых слушателей. *Вестник Южно-Уральского государственного университета. Серия: Образование. Педагогические науки*. Вып. 4 (6). Челябинск : ЮУрГУ, 2014. С. 79–84.
2. Веклич Ю.І. Використання автентичних текстів у процесі формування соціокультурної компетенції майбутніх учителів початкової школи. *Вісник психології і педагогіки* : збірник матеріалів Міжкафедрального методологічного семінару «Сучасні освітні стратегії формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи» (22 листопада, 2012 р., м. Київ). Київ, 2012. Вип. 10. https://www.psyh.kiev.ua/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%8C_%D0%92%D0%B8%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA_10
3. Губогло М.М. Малые тюркоязычные народы Балканского полуострова: (К вопросу о происхождении гагаузов) : автореферат дис. на соискание ученой степени кандидата исторических наук / Моск. гос. ун-т им. М. В. Ломоносова. Ист. фак. Кафедра этнографии. Москва : Изд-во Моск. ун-та, 1967. 14 с.
4. Дмитренко Н. Є. Використання автентичних текстів в автономному навчанні професійно орієнтованого англійського спілкування. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. № 69, Т. 2020. С. 107–111.
5. Єременко І.І. Автентичні тексти як ефективний засіб формування іншомовної особистості студента. *Вісник психології і педагогіки*. Збірник наук. праць. Випуск 11. К., 2013. URL: <http://www.psyh.kiev.ua/>
6. Коротка Н.В. Роль автентичних матеріалів в вивченні ділової англійської мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2018. Вип. 4 (72), грудень. С. 124–127. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/7781/1/32.pdf>
7. Наталин В.П. Критерій змістовної автентичності навчального тексту. *Іноземні мови в школі*. 1999. № 2. С. 61–65.
8. А. Г. Неділько До питання застосування автентичних матеріалів для навчання іноземної мови. *Іноз. мови*. 1998. № 4. С. 11–12.
9. Носонович Е. В., Мильруд Г. П. Параметры аутентичного учебного текста. *Иностранные языки в школе*. 1999. № 1. С. 12–22.

References:

1. Belkina O. V., Dmytrusenko Y. N., Kravtsova E. V. (2014). Osobennosti prymeneniya kommunykativnogo podkhoda pry obuchenyyu ynostrannomu yazyku vzroslykh slushatelei. [Features of the application of the communicative approach in teaching a foreign language to adult students]. *Vestnyk Yuzhno Uralskogo gosudarstvennogo unyversyteta. Seryia: Obrazovaniye. Pedagogicheskiye nauky*. Vip. 4 (6). Cheliabynsk: YuUrHU. S. 79–84. [in Russian].
2. Veklych Yu.I. (2012). Vykorystannia avtentychnykh tekstiv u protsesi formuvannia sotsiokulturnoi kompetentsii maibutnykh uchyteliv pochatkovoї shkoly. [The use of authentic texts in the process of forming the sociocultural competence of future primary school teachers]. *Visnyk psykholohii i pedahohiky* : Zbirnyk materialiv Mizhkafedralnoho metodolohichnoho seminaru «Suchasni osvıtni stratehii formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnykh uchyteliv pochatkovoї shkoly» (22 lystopada, 2012 r., m. Kyiv). Vyp. 10. https://www.psyh.kiev.ua/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%8C_%D0%92%D0%B8%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA_10. [in Ukraine].
3. Guboglo M.M. (1967). Malie tiurkoiazichnie narodi Balkanskogo poluostrova: (K voprosu o proyskhozhdenyy gagauzov) [Small Turkic-speaking peoples of the Balkan Peninsula: (On the question of the origin of the Gagauz)]: Avtoreferat dys. na soyskanye uchenoi stepeny kandydata ystorycheskykh nauk / Mosk. hos. un-t ym. M. V. Lomonosova. Yst. fak. Kafedra etnografyy. Moskva : Yzd-vo Mosk. un-ta. 14 s. [in Russian].
4. Dmitrenko N. Ye. (2020). Vykorystannia avtentychnykh tekstiv v avtonomnomu navchanni profesiino orientovanoho anhlovnoho spilkuvannia. [The use of authentic texts in autonomous learning of professionally oriented English communication]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*. № 69, T. S. 107–111. [in Ukraine].
5. Ieremenko I.I. Avtentychni teksty yak efektyvnyi zasib formuvannia inshomovnoi osobystosti studenta. [Authentic texts as an effective means of forming a student's foreign language personality]. *Visnyk psykholohii i pedahohiky*. Zbirnyk nauk. prats. Vypusk 11. K., 2013. URL: <http://www.psyh.kiev.ua/> [in Ukraine].

6. Korotka N.V. Rol avtentychnykh materialiv v vyvchenni dilovoi anhliiskoi movy. [The role of authentic materials in learning business English]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»: seriiia «Filolohiia»*. Ostroh : Vyd-vo NaUOA, 2018. Vyp. 4 (72), hruden. S. 124–127. <https://eprints.oa.edu.ua/7781/1/32.pdf/> [in Ukraine].
7. Natalyn V.P. (1999). Kryterii zmistovnoi avtentychnosti navchalnoho tekstu // Inozemni movy v shkoli. [The role of authentic materials in learning business English] // *Inozemni movy v shkoli*. 1999. № 2. S. 61–65. [in Ukraine].
8. A. H. Nedilko. (1999). Do pytannia zastosuvannia avtentychnykh materialiv dlia navchannia inozemnoi movy. [On the issue of using authentic materials for teaching a foreign language]. *Inoz. movy*. 1998. № 4. S. 11–12. [in Ukraine].
9. Nosonovych E. V., Mylrud H. P. Parametri autentynchnoho uchebnoho teksta. [Authentic educational text parameters]. *Ynostrannie yazyky v shkole*. № 1. S. 12–22.) [in Russian].